

علوم، اقتصادیه و اجتماعیه

مجموعه کلا

هر آيت اون بشي کوني نشر اولنور

مؤسلى :

احمد شبيب، رضا توفيق، محمد جابريه

مذمومات:

حریت مذہبیہ : احمد شبيب . — اوکوست قونت : خالدہ
 صالح ، صالح ذکی . — تجارت اودالری : محمد جابريه . —
 اخلاق نفوسہ تأثیری : رضا توفيق . — مصرده بحران
 مالی : علی سجاد . — نشریات ووقایع اقتصادیه : محمد جابريه .
 فرانہ اختلال کبیری : احمد شبيب .

مدیر و صاحب امتیازی :

محمد جابريه

نسخہ سی : ۱۰ غروش

استانبول

امور ابارہ و تحریریه : باب عالی جادہ سندنہ ہرول مطبعہ سی ، نومرو ۶۶

نثریات و وقایع اقتصادی

۱

آیلردن بری غزته لرمزی اشغال ایدهن داخلی و خارجی احواله
سیاسیه حیات اقتصادی و اجتماعیه مزه تماس ایدهن حادثات و مسائلک تدقیق
ایچون پک مساعده بخش اولامامشدر . ایکنجی دوره شهریه سنه کیره
مجلس مبعوثانمزده هنوز اقتصادی ، مالی و اجتماعی مباحثه بر صورت
جدیده اشتغاله باشلایه مامشدر . بونک ایچون بو آیک ، بزه متعلق خلاصه
نثریات و وقایعی پک زنکین اولامایه جقدر . امید ایدهرزکه ، کله جک آئی ،
مجلس مبعوثانک تعطیل اشغال قانونی ، بودجه ، استقرار مقاوله لری ،
رسومات تعرفه لری کبی حیات مالی و اقتصادی مزه دوغروندن دوغرویه
تعلق ایدهن مسائلله وقوع بوله جق اشتغالات جدیدی غزته لرمز ،
جموعه لرمز ایچون ده دها کنیش بر زمین بحث و مناقشه تشکیل ایده جکدر .

°°

حکومتزک بر حله ده وجوده کتیردیکی تعطیل اشغال قانونی لایحه سی
اوزونجه بر مدت حال سکوت و عطلاتده قالدقندن صوکره شورای
دولتده کوردیکی جزئی تعدیلات ابله هله اون کون اول مجلس
مبعوثانه کله بیلشدر . بولایحه بی تدقیق ایتیمک اوزره مجلسده تشکیل ایده جک
قومیسبونک نظرلرینی نافع نظرارتنک انظارای قدر دار براق داخلنده
دولاشدیرمایه رق حیات اجتماعیه مزه درین تأثیرلر بیراقبیله جک اولان

بومسئله مهمی ده کنیش بر چرچیوه داخلنه صوقنه موفق اولماسی
تمی ایده رم . هنوز صندوقه حالنده تشکل ایده رک منافع صنفیه لری نی محافظه
ایده بیلک صلاحیت قانونیه سنی احراز ایده مین عملیه لری لایحه ده اولدیی
کی قیودر سیمیه تابع بر صورتده دکل، حتی اوروپاده کی درجه سنده سربست
اوله رق تعطیل اشغال حقنه مالک قیلقدنه همان هیج بر فائده موجود دکلدیر .
حق اتحاد قانون ایله تصدیق اولونمالیدر که تعطیل اشغال حقنک استعمالندن
بر فائده حقیقه تولدایده بیلسین و بو حقنک سوء استعمالنک ایقاع ایده بیله جکی
محدورلر بر درجه یه قدر مندفع اولسون ...

* *

مجلس مبعوثان بودجه یی بر آن اول تدقیق ایتمکه شرتله حریص اولدی
حالده مع الناسف هنوز بو حرضی تطمین ایده مه مشدر . ملت وکیللری
اک بویوک حق لری اولان حق مالیرینی وقت وزمانیله استعمال ایتک
ایچون تشبیده بولوندیله . قانون اساسینک ماده مخصوصه سنه توفیقاً تشرین
نانی ابتداسنده ویرتک لازم کلان بودجه نک عدم اعطاسی اسبابی مالیه
ناظرندن استیضاح ایتدیله .

فقط ناظر واردات بودجه سنی حاضر لادیغنی، کنندی نظارتنک مصرف
بودجه سنک ده مستحضر اولدیغنی، فلان فلان نظارتلردن بودجه نک مکمل
اوله رق کلدیکنی و فقط بعض نظارتلرک بودجه لرنده شکلاً نقصانلر و فاحش
مصرفلر کورولدیکی جهتله اعاده اولوندیغنی، بعض نظارتلرک ده اوج
بش، سکز ودها زیاده کره وقوع بولان اشعارات و تأکیداته و مجلس
وکلاده موضوع بحث ایدیله سنه رغماً حالا بودجه لری کوندر مدکلرینی
سویله نجه مبعوثلرک بر قسمی بو ایضاحاتی کافی کوره رک ناظرلرک مسئولیتدن
آزاده اوله جغنی تسلیم ایتدیله؛ بر قسمی ایسه مالیه ناظرینک مجلسه قارشیه

بودجه همچون مسئول یکانه اولدیغی سویله یه رك تأخر واقعدن دولایى
حتى استعفا ائتمه سی ایجاب ایده جکی فکرینی سرد ایله دیلر. بزم قایدنه مزده
مالیه ناظرینك دیگر نظارك فوقنده بر موقعی اولماق و عموم نظار
اوزرنده اجرای تأثیر و تضییق ایده بیله جك بر ذات یعنی صدر اعظم
بولونمق حسیده ناظرلرك تأخر اتندن مالیه ناظرینه بر مسؤلیت ترتب ائتمه جکی
بك طبیعی کورولمه لیدر .

مالیه ناظری مسؤلیتی آرقه سندن آه بیلدی ؛ نه بودجه ویرمین
ناظرلردن نه ده صدر اعظم دن استیضاح و قوعنی مجلس قبول ائتمه دی .
شیمدی آرتیق انتظار ایدیلور که نظار وقت مرهونك حلولی حس
ایتسینلرده بودجه لرینی مالیه یه کوندر سینلر ! ده ا بر قاج هفته تائی ایدر لرسه
سنه جدیده حلول ایتدیکی کون مجلس بودجه نی تدقیق و تصدیق
ایتمش اولمق سویله دورسون حتی انه بیله آلمش اولمایه جقدر و بوحال
ناظرلر من ایچین بر شرف تشکیل ائتمه یه جکسه ده ملل متعده ده مثلی
کورولمه مش بر یککک اوله جقدر .

ارضروم استحکاملری ویرکیلری ، ذبحیه رسم ، منظم لری ، یننده
اسواق ویرکیسی ... بوتون بو حقمنز ، عدالتنر ، خصوصی ویرکیلر
مجلس اعضالری طرفدن تقریرلر ویریله سنه سبب اولیور ؛ مسؤل ناظرلر
کرسی خطابه چقارمق ایضاحات ویریورلر ؛ بعضیسی همان قالدیرمه
تثبت ایتدکلرینی سویله یورلر ؛ بعضیسی ایچین ایسه « قالدیره لم ؟ فقط .. »
دیبه رك بوش قالان یرلرك ناصیل املا ایدیله جکنی متردد نظرلرله سور یورلر !
یلم که ایسته دکاری جواب واضح وقناعت بخشی آله بیله جکلرمی ؟

•••

مجلس مبعوثانك زمان تعطیلله زمان کشادی آراسنده کچن فاصله

هدیده ده عقد ایدیلن استقراضات متوالیه نك صورته سی اولان ۱۹۰۸
استقراضی، بوكا متفرع آوانس ومبايعه مقاوله لر یله برلكده مجلس مبعوثانه
كلدی وموازنه مالیه انجمنی طرفدن تدقیق ایدیلمهك باشلادی . ظن
ایدهرم كه مجلس مبعوثانك ايلك تصدیق ایده چكی قانون لایحه سی بو استقراض
لایحه سی اوله جقدر .

•••

سلانیکده یومی اوله رق انتشار ایتکده اولان « پروغرم دوسالونیک =
Progrès de Salonique » غزیه مسنده « ترکیه وسربستی مبادله »
سرلوحه لی برسلسله مقالات نشر ایدیلدی، « ماربومه دیاو » امضاسنی طاشیان
بومقاله لر مملکتك حال اقتصادیی و احتیاجاتی بیلنر ك یازیلش اولدیقی
ایچون شایان تقدیردر . محرر اصول حمایه نك مغفل وعدلری آلتنده
مملکت ایچون نه قدر آجی ضرر لر مختفی اولدیقی، فیأت اشیانك کسب
ایده چكی غلادولایسیله معیشتك دوچار مشكلات اوله جقنی ایضاح ایتدكن
صوكر ا حمایه پولتیقه جیلر نك ادعارینه رغماً دیور كه :

« اصول حمایه صنایع ملیه بی تشجیع ایتمز ؟ »

« اصول حمایه فضله همله اسخندانی موجب اولماز ؟ »

« اصول حمایه عمله نك احوالی ترفیه ایده مز ؟ »

« اصول حمایه واردات حكومتك ترایدینه مدار اوله ماز . »

بوتون بونلر بر جللیت علمیه نیله پارلامقده در . اصول حمایه عمله نك
اك بویوك دشمنیدر . عمله نك و ترقینك دشمنیدر . فی الحقیقه مملکتده برایکی
قاریقه تأسیس ایدرهك كوزلر بویانیر ؟ فقط بو صنعتلر هپ ساخته
صنعتلر در . برقاج سرمایه دارك زنکین اولماسی نتیجه سنی حصوله کتیره ن
بو اصول بیکلرجه کیسه نك ضرریله دائماً مترافقدر . تأسس ایدهن

صنعتگرده حرس منفعندن باشقا برشی تعقیب اولونماز ؟ سرمایه دارلر وطنداشلرینک ضررینه اوله رق زحمتسزجه، ترقیات علیه و صناعیه بی تعقیب ایتمکسزین زنکین اولق طریقنی بولونجه البته ببولدن چیقماق ایسته مزله . اونک ایچون بوکریومه دوشمکدن مملکتی دائماً مصون کورمک ایسترم . زراعتز ، علمی بر صورتده اجرا ایدیهلک اولان زراعتز بزه هر دورلو وسائط ثروت ورفاهیتی تولید کفایت ایدر . اصول زراعیه و تجاریه مزنی ترقی ایتدیره رک ملل متدنه میاننده پارلاق بر موقع اقتصادی احراز ایده بیلیرز . صنایع بوقطع ایده جکمز مراحلده کندی کندینه هوغار و بویه دوغان صنعتلر مقبول و ممدوح اولور .

« ماریومه دیانو » اقدی بی حال حاضر ایچون سربستی مبادلهیه مطلق صورتده مربوط کوروپوروم . کندیسلیله تماماً هم فکریم . فقط مبهم برافاده سندن استخراج ایتدیکم معناده آلدانما یورسم اصول حمایه مسئله سنک بزده بالاخره موضوع بحث اوله بیله جکی فکرنده بولونویورلر . اگر بوفکرده ایسلر بونقطهده آیریلیورز . کندیلری « حال ایچون » ، بن ایسه « حال و استقبال ایچون » سربستی مبادله بی ایسته یورم .

عینی مسئلهیه دائر لوانت هرالد غزنه سی ده شورای امتک بر مقاله سنی تصدیقاً بیان مطالعه ایدیور . « Elevation des droits de Douane » = « مرک رسومنک تربیدی » سرلوحه سیله و . V. A. L. امضاسیله نیازیلان بومقالهده کمرک رسملرینک یوزده اون بشه ابلاغی عثمانیلر اوزرینه بریکی ویرکی طرحدن باشقه برشی اولمادیقنی و بوتقدیرده استانبولده حیات شمدیگندن دهها بهالی اوله جنی ایضاح ایدیلدکن صکرا دنیلورکه : « مدافعه ملییه تعلق ایدن هر برخصوصده اجانبک مداخله سندن

و معاونتدن آزاده و بناءً عليه مستقل اولغه چالیشلم . بومقصد اغورنده هر دورلو فدا کارانی اختیار ایدلم .

ثانیاً مملکت مزده ترقی و تقیض ایتمک استعدادینی حائر اولان صنعتلری تأسیس ایله یهلم . فقط اونو تمایهلم که منفعت بین الملل تجارتی توسیع ایتمکده دره رخنه دار ایله مکده دکل .

أوت، کمرک و رسملرینک یوزده اون بشه ابلاغی ایچون اوروپا لیلرک بزه ویره جکلری مساعده دن سوینمیهلم . بومساعده بزه کمرکلر مرکز حاکم مستقلی اولق صورتیله ویریلش اولسه یدی اقتصاد نقطه سندن دکل حاکمیت ملیه نقطه سندن ممنون و متشکر اولوردق . خزینه مرکز بوشلغی دولدور مق ایچون ویریلن بومساعده محدود و مقیده ایسه اسکی زنجیرلرک کوشه دیلش اولماسندن باشقا برشی افهام ایتمه دیکندن ظن ایدهرم که مسرته دکر .

« Revue Economique Internationale »

« بین المللی مجموعه اقتصادیه » عنوانیه بروکسلده نشر ایدیلیمکده اولان مجموعه نك صوك نسخهنسندده مقتصد شهر لوواسور « فرانسه ده سندیه » لرك ظهور و توسعی بر استاد قلیله ایضاح ایدیور . ممالک مختلفیه دائر بعض ایستاتستیکلر ذکر ایتدکن صوکر فرانسه سندیه لرینک بر خلاصه تاریخیه سنی یابیور و « والده ق روسو » نك اثری اولان مشهور ۱۸۸۴ قانونه کچرک بوقانونک تولید ایتدیکی نتایجی کوستریور .

عمله لمطالبات واقعه لرینی پاترونلره اسماع ایتدیره ییلک ایچون سندیه لر دن استفاده ایتدیلر . فقط دیگر طرفدن سندیه لر قانونک کندی لرینه چیز مشر اولدینی دائره ده قالمایه رق سوسالینستلرک تشویقاتیله بر واسطه اقتصادیه اولمقدن زیاده بر واسطه سیاسیه رولنی اوینامق ایسته دکلرندن بوده

غیره و لری تزیید ایتک صورتیله عملهلر ایچون مضر اولدی . یالکز عملهلر ایچون دکل ، مملکتک انضباط و آسایش عمومی ، انتظام اجتماعی ایچونده تولید ضرر ایتکدن خلی قالمادی . ینه اقتصادی بر مقصده تشکیل ایدیلوب سیاستله اشتقاله باشلایان « سعی و عمله بورسهلری » و « سندیهلر هیأت متحدہ سی » ده عینی مقصده خادم اولدی .

بو محاذیر ایله برابر ینه سندیهلری قبول و مدافعه ایتهلدر . البته عملهلر برکون بومؤسسانک خدمت حقیقیه سی جهت اقتصادیه عائد اولدیغنی تسلیم و تقدیر ایدہ جنکر و اوزمان عملہ سندیهلری هر طرفده انکلیز سندیهلرینک یولی تعقبه باشلایه جقلردر .

پارسده نشر اولونان « Revue d'Economie Politique » = مجموعه اقتصادی « رساله سنک صوک نسخہ سنده ، ینه لوواسور طرفدن » مقدار اجرتی تعیین ایدن اسباب « سرلوحه سیله بر مقاله نشر اولونمشدر . بو مقاله ده اجرتک تعریفی ، ماهیت اقتصادیه سی و درجه شمولی ذکر و ایضاح اولوندقدن صوکر مقدار اجرتک بر سبیدن دکل بر حجله اسباب و مؤثر اتدن نشأت ایتدیکی سوبله نیور :

اولا ، سینک قوه استحصالیه سی ؛ ثانیاً ، مملکتک درجه ثروتی ؛ ثالثاً ، عمله صنفک مصارف حیاتیه سی ؛ رابعاً ، موجر لرله اجیرلرک رقابتی ؛ خامساً ، سعی و عمله متعلق مؤسسات ؛ سادساً اعتیادات .

فی الحقیقه حادثات اقتصادی و اجتماعی دن هیچ برینک بر سبب یکنانه نک تحت تأثیرنده ظهور ایتدیکی ادعا اولونماز . بو حادثه لرک تحلیله دہ دائماً بر معضلیت اسبابه تصادف ایدیلیر . فقط بواسبابک بر قسمی اساسی ، بر قسمی ایسه تالی و فرعیدر . اجرت حادثه سی ده بویله در لوواسور طرفدن ذکر

اولونان بو سببیر اکثریا مشترکاً اجرای تأثیر ایدر لر ، بعضاً ده بر قاجنك
تأثیرای مشهود اولور . لکن ایچلرنده اك اساسلی مؤثر شه یوق که عمله نك
مساعدینك قوه استحصالیه سیدر . مختلف زمانلرده ، مختلف صنعتلرده و حتی
مختلف مکانلرده اجرتك مختلف اولماسی ، عینی صنعتده ایشله بن عمله لر ك
بر قسمنك آز بر قسمنك فضله اجرت آلماسی هپ بوسدك تحت تأثیرنده در .

۱۲ کانون نانی سنه ۳۴۴

محمد مبارک